

№ 209 (19470) 2009-рэ илъэс БЭРЭСКЭЖЪЫЙ ЧЪЭПЫОГЪУМ и 21-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

УРЫСЫЕ ФЕДЕРАЦИЕМ И ПРЕЗИДЕНТ И УКАЗ

Урысые Федерацием икъэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехьылІагь

Егъэджэн ыкІи пІуныгъэ Іофым гъэхъэгъэшхоу щыриІэхэм, илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриГэу Іоф зэришІэрэм апае щытхъуцІэу «Урысые Федерацием изаслуженнэ кІэлэегъадж» зыфиІорэр къыфагъэшъошагъ Василиади Владимир Георгий ыкъом — гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университетым и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитарнэ-техническэ колледж» зыфиІорэм идиректор.

ыфиторэм идирсктор. Урысые Федерацием и Президентзу Дмитрий МЕДВЕДЕВ

Москва, Кремль чъэпыогъум и 11, 2009-рэ илъэс N 1127

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ иминистрэхэм я КАБИНЕТ ИУНАШЪУ

2009-рэ илъэсым ия III-рэ квартал урыпсэунымкіэ анахь ахъщэ макіэр гъэнэфэгъэным ехьыліагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм урыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэр шыгъэнэфэгъэным ехьылІагъ» зыфиГорэм тегъэпсыхьагъэу унашъо сэшІы:

- 1. 2009-рэ илъэсым ия III-рэ квартал урыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэр мыщ фэдизынэу гъэнэфэгъэнэу:
- 1) нэбгырэ тельытэу сомэ
- **4359**-рэ;
- 2) Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цІыфхэр социальнэ-демографие куп шъхьа Ізхэмк Із зэтеутыгъэхэу: а) Іоф зышІэхэрэм — сомэ
- 4652-рэ, б) пенсионерхэм — сомэ 3665-рэ, в) кІэлэцІыкІухэм — сомэ
- 4345-рэ. 2. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешІэкІэ, мы

унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 16, 2009-рэ илъэс

зичэзыу зэхэсыгъо ЯІАГЪ

Наркотикхэр хэбзэнчьэу гьэзек Іогьэнхэм пэуцужьырэ комиссиеу АР-м щызэхащагъэм тыгъуасэ игъэкІотыгъэ зэхэсыгъо иІагъ. Ар зэрищагъ АР-м и Президентэу ТхьакІущынэ Асльан. Зэхэсыгьом хэлэжьагъэх УФ-м и Наркоконтроль АР-мкІэ ыкІи Краснодар краимкіэ и Гъэіорышіапіэ ипащэу Андрей Ведерниковыр, АР-м и Премьер-министрэу КъумпІыл Муратэ, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий Ивановыр, федеральнэ инспектор шъхьа ју Ліы јужъу Адамэ, АР-м и Президентрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэу Александр Пиценкэр, нэмыкіхэр.

угъоирэ ыкІи зызыщагъэпсэфырэ чІыпІэхэм наркотикхэр ащызэрамыхьанхэм, ащ нахь макІэу пыщагъэ хъунхэм афэшІ шІэгъэн фаехэм атегущыІагъэх. КІэлэеджакІохэр наркотикым пыщагъэ мыхъунхэм пае Іофэу ашІэрэм фэгъэхьыгъэ доклад къышІыгъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэ игуадзэу Надежда Кабановам. Зыныбжь имыкъугъэу учетым хэтхэр ыкІи зэгурыІожьыныгъэ зэрымыль унагъохэм ащыпсэурэ сабыйхэм анаІэ зэратетым, ІэпыІэгъу зэрафэхъухэрэм афэгъэхьыгъэ доклад къышІыгъ АР-м ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ иминистрэу Наталья Широковам.

Наркотикхэм апыщагъэ хъугъэ

Ныбжык Гэхэр нахый ээрэ- ныбжык Гэхэр къыхэгъэщыгъэнхэм ыкІи ахэм Іофэу адашІэрэм щигъэгъозэнхэм пае Президентым гущы Гэр ритыгъ АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ иминистрэу Александр Сысоевым. Аш къызэриІуагъэмкІэ, наркотикхэр, псидехетып ноаш иІмы дехру енподтох зыгъэфедэрэ ныбжьык Іэхэм якъыдехфаахашефее егдеахтфо еГинашестех республикэм щызэхащэх. Анахыыбэу зыщызэрэугъоихэрэ ыкІи зызыщагъэпсэфырэ чІыпІэхэм мы илъэсым «Подросток — Игла», «Здоровье», «Досуг» зыфиІорэ Іофтхьабзэхэр ащызэхащагъэх.

> Наркотикхэм зэрарэу къахьырэр къизыІотыкІырэ тхыгъэхэр ыкІи къэтынхэр къэбар жъугъэм иамалхэм къызэрагъэхьазырхэрэм фэгъэхьыгъэ доклад къышІыгъ АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ,

ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет ипащэу ЖакІэмыкъо Вячеслав. ЫпэкІэ наркотикхэр зыгъэфедэщтыгъэхэм гъогу къинэу къакІугъэм ущызыгъэгъозэрэ къэтынхэр АР-м икъэралыгъо телевидение зэригъэхьазырхэрэр, республикэ гъэзетхэм къызэрахаутыхэрэр ащ къыІуагъ.

Межведомственнэ профилактическэ Іофтхьабзэу «Іушъхь» зыфиІорэм наркотикхэм ягъэзекІон лъыплъэрэ федеральнэ къулыкъум ишъолъыр ГъэІорышІапІэу Краснодар краим щыІэм АР-мкІэ икъулыкъу ипащэ иІэнатІэ зыгъэцакІэу Владимир Максимовыр къытегущыІагъ. Мы къулыкъум иІофышІэхэм уплъэкІун Іофтхьабзэу зэрахьагъэхэм яшІуагъэкІэ наркотик зыхэль пкъыгъо 548-рэ къахахыгъ. Джащ фэдэу АР-м и МВД иІофышІэхэм мы лъэныкъомкІэ блэкІыгъэ илъэсым бзэджэшІэгъэ 90-рэ республикэм щызэрахьагъэу къыхагъэщыгъ. Мы илъэсыр пштэмэ, мыщ фэдэ бзэджэшІагъэхэм япчъагъэ 52-м нэсыгъ.

Іофыгьоу зытегущы Іагьэхэм мэхьанэшхо зэриІэр ТхьакІущынэ Аслъан къыхигъэщызэ, тапэкІи гумэкІыгъом идэгъэзыжьын Іоф дэшІэгъэн ыкІи законыр зыукъохэрэм пытагъэ хэлъэу уадэзекІон зэрэфаер къыІуагъ.

ДАУТЭ Анжел.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

<u>КЪУМПІЫЛ Мурат:</u> «ЦІЫФХЭМ ЯЩЫІЭКІЭ-ПСЭУКІЭ НАХЬЫШІУ ШІЫГЪЭНЫР ТИПШЪЭРЫЛЪ ШЪХЬАІ»

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет планернэ зэхэсыгъоу мы мафэхэм и агъэм тхьамэтагьор щызэрихьагъ АР-м и Премьерминистрэу КъумпІыл Муратэ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, республикэ бюджетыр гъэцэк Гагъэ зэрэхъурэм апэ тегущы Іагъэх. Планэу агъэнэфагъэр, нахьыбэрэмкІэ, зэшІохыгъэ мэхъу нахь мышІэми, гумэкІыгъохэр зэрэщы Іэхэри АР-м и Правительствэ ипащэ къыхигъэщызэ. экономикэм илъэныкъо пстэумкІи игъэкІотыгъэ зэфэхьысыжьхэр ышІынхэу АР-м финансхэмкІэ и Министерствэ пшъэрылъ къыфишІыгъ.

Министрэхэм я Кабинет ыпэрэ зэхэсыгъоу иІагъэм гъэцэкІэгъэн фэе Іофыгъоу къыгъэнэфэгъагъэхэр зэшІохыгъэ зэрэхъугъэхэм нэужым КъумпІыл Муратэ зыщигъэгъозагъ. Ащ фэгъэхьыгъэу къэгущы Гагъ АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр.

Административнэ реформэм къыхиубытэу лъэныкъуабэкІэ Іоф зышІэщт гупчэ Мыекъуапэ щыгъэпсыгъэным пае республикэм сомэ миллиони 6 грант къыфагъэшъошагъ. Ау Іофыр зэшІохыгъэ хъуным пае республикэ бюджетми ащ ишІын сомэ миллиони 7 фэдиз къыхилъхьан фае.

Мыщ социальнэ мэхьанэшхо зэриІэр КъумпІыл Муратэ къыхигъэщызэ, «зы шъхьаныгъупчъэкІэ заджэхэрэ» программэр гъэцэкІэгъэн фаеу ылъытагъ. ЦІыф къызэрыкІохэм яфэІо-фашІэхэр псынкІэу зэшІохыгъэнхэмкІэ гупчэм дитшогъещей охшестоІши ыкІи ащ изэтегъэпсыхьан пыкІодэщт ахъщэр фэтІупщыгъэн зэрэфаер пащэм къыхигъэщыгъ.

«Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ ветеранхэм псэуп Тэхэр ягъэгъотыгъэнхэр» зыфиІорэ федеральнэ программэр республикэм зэрэщагъэцак Гэрэм къытегущы Гагъ АР-м ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэк Гэ иминистрэу Наталья Широковар. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, субсидие зэратын фаеу джыри чэзыум нэбгырэ заулэ хэт. Ар зэшІохыгъэ хъуным джырэ лъэхъан специалистхэм Іоф дашІэ.

Зыныбжь хэкІотэгъэ ветеранхэм алъэныкъокІэ АР-м и Правительствэ ыпашъхьэ ит етахо идеІлеє дехападеашп кІэкІым зэшІохыгъэнхэ зэрэфаер КъумпІыл Муратэ къыхигъэщыгъ. АщкІэ министерствэмрэ Мыекъопэ къэлэ администрациемрэ яІо зэхэльэу зэдэлэжьэнхэу къафигъэпытагъ.

Джащ фэдэу социальнэ мэхьанэ зи і э объектхэу джырэ лъэхъан ашІыхэрэм алъэныкъокІэ упчІабэ къэуцугъ. ІофшІэнхэм апэІухьащт ахъщэр федеральнэ ыкІи республикэ бюджетхэм игъом къатІупщы, ау ар зэрагъэфедэрэм уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр АР-м и Правительствэ ипащэ къы-Іуагъ.

Амыгъэунэфыгъэ чІыпІэхэм хэкІыр зэращыратэкъурэм гумэк Іыгъуабэ къызэрэпыкІырэм КъумпІыл Муратэ къызэрэугъоигъэхэм анаІэ тыраригъэдзагъ.

- ЦІыфхэм зызыщагъэпсэфырэ чІыпІэхэм, мэзхэм хэкІэу ахэльыр бэдэд, — къыІуагъ ащ. - Мы Іофыгъом фэгъэзэгъэ организациехэм япшъэрылъхэр нахь тэрэзэу агъэцэкІэнхэ фае. ИщыкІагъэ хъумэ студентхэр, кІэлэеджакІохэр, общественнэ организациехэм ялІыкІохэр зыхэлэжьэрэ шІыхьафхэр зэхатщэхэзэ тшІын фае. Непэ гумэкІыгъоу къэуцухэрэр зэшІотхынхэ амал тиІ, къэнэжьырэ закъор ар къыдгуры-Іонышъ, тызэготэу Іоф зэдэтшІэныр ары.

Къуаджэм социальнэ хэхъоныгъэхэр егъэшІыгъэнхэм, ащ щыпсэурэ унэгъо ныбжьыкІэхэм ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным, гъогур щынэгъончъэнымкІэ шІэгъэн фаехэм, демографием ылъэныкъокІэ гумэкІыгъоу щыІэхэм, нэмыкІхэми къызэрэугъоигъэхэр атегущыІагъэх.

ЦІыфхэм ящыІэкІэпсэукІэ нахьышІу шІыгъэныр, ахэм цыхьэу къытфашІырэр къэдгъэшъыпкъэжьыныр ары непэ типшъэрылъ шъхьаІэр, къыІуагъ КъумпІыл Муратэ зэхэсыгъом кІзух зэфэхьысыжьхэр къыфишІызэ. — Ащ игъэцэкІэн тэрэзэу Іоф дэзыевтатып мехешап едеІшым хэлъэу тадэзекІощт, ар хэгъэкІи, яІэнатІэхэм аІудгъэкІыхэзэ тшІыщт.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр Іэшьынэ Асльан тырихыгъ.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И КЪЭРАЛЫГЪО СОВЕТ — ХАСЭМ

Гьогухэм яшІынкІэ, производствэмкІэ гьэхъагъэхэр зэряІэхэм, илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыряІэу Іоф зэрашІэрэм ыкІи гьогу хъызмэтым иІофышІэхэм я Мафэ зэрэхагъэунэфыкІырэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

Горбунов Юрий Степан ыкъом, ООО-у «Мыекъопэ гъогушІ-гъэцэкІэжьэкІо гъэІорышІапІэм» имашинист;

- Хъуажъ Сусан Ахьмэд ыпхъум, къэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Шэуджэн гъогушІ-гъэцэкІэжьэкІо участкэм» и ПТО ипашэ.

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриГэу Іоф зэришГэрэм, Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ яфедеральнэ автомобиль гъогухэм яшІын, ягъэцэкІэжьын, яІыгъын чанэу зэрахэлажьэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Постельный Николай Петр ыкъом, Федеральнэ къэралыгъо унитарнэ эксплуатационнэ предприятиеу N 109-м ибитумщик.

Парламентаризмэм изегьэушьомбгъункІэ гъэхьагъэхэр зэриІэхэм ыкІи общественнэ-политикэ ІофшІэным чанэу зэрэхэлажьэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу «Закон. Пшъэрылъ. Щыфыгъ» зыфиІорэр фагъэшъошагъ Петров Юрий Николай ыкъом, Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкІэ иминистрэ.

ЧІыпІэ зыгъэІорышІэжьыным иуцун иІахьышхо зэрэхишІыхьэрэм, общественнэ-политикэ ІофшІэным чанэу зэрэхэлажьэрэм ыкІи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриГэу Іоф зэришІэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Пуклич Виктор Илья ыкъом, муниципальнэ образованиеу «Дондуковскэ къоджэ псэупІэм» ипащэ.

Гурыт еджапІэм егъэджэн-пІуныгъэ Іофыр нахышІоу щызэхэщэгъэным ышъхьэкІэ иІахьышхо зэрэхишІыхьэрэм, илъэсыбэ хъугъэу шІуагъэ къытэу гъэсэныгъэм иІоф зэрэфэлажьэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Желудкова Иринэ Николай ыпхъум, МОУ-у «Джэджэ районымк і станицэу Дондуковскэм игурыт еджап ізу N 9-м» идиректор егъэджэн-п і уныгъэ Іофымк із игуадзэ.

ТАЗЫРЫР ИГЪОМ УМЫТЫЖЬЫМЭ...

Суд приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэ-ІорышІапІзу Адыгэ Республикэм щыІзм джырэблагъз семинар щык Іуагъ. Я 112-рэ Федеральнэ закон у тазырхэр къазэраІахыжьыщтхэм фэгъэхьыгъэм зэхьокІыныгъэу фашІыгьэхэм ащ щатегущыІагьэх.

ЗэхьокІыныгъэхэм ялъытыгъэу чъэпыогъум и 11-м къыщегъэжьагъэу тазыр зытыралъхьагъэу игъом зымытыжьырэм къы Гахыжыным к Гэриставхэм Гофтхьабзэу зэрахьэхэрэм ялъытыгъэу ахъщэм хэхьощт. ГущыІэм пае, тазырэу цІыфым соми 100 тельымэ, ар игъом ымытыжьымэ, ащ сомэ 500 хэхьощт ыкІи сомэ 600 ытын фаеу хъущт. Ахъщэу тазырым хахъорэм «исполнительский сбор» palo.

Специалистхэм зэральытэрэмкІэ, бэрэ къыхэкІы цІыфым тазырыр къы Іыпхыжыным пае къы Іыпхыжыщтым нахыи нахьыбэ текІуадэу. ГущыІэм пае, соми 100 къызыІахыжьыщтым сомэ 300-м къыщегъэжьагъэу 500-м нэсэу тырагъэк Гуадэу.

Мы Іофтхьабзэр къэралыгъом зэрарэу ышІырэр нахь макІэ хъуным тегъэпсыхьагъ. Щыфэу игъом тазырыр зытыжьырэм законым кІзу къыхэхьагъэр нэсыщтэп. Тазырыр игъом зымытыжьхэрэм апай ар къызык аугупшысыгъэр.

Суд приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІэу АР-м щыЇэм ипресс-къулыкъу

Мы бжыхьэ мэфэ ошІухэм республикэм ичІыгулэжьхэм ІофшІэн зэфэшъхьафхэр губгъом щызэшІуахых. Ахэр анахьэу зыпылъхэм ащыщых қъагъэкІыгъэ лэжьыгъэхэр чІэнагъэ афэмыхъоу Іухыжьыгъэнхэр, къэкІощт илъэсым зыщыгугъыхэрэ бжыхьасэхэм . динестисхоІшеє мости нискпк

Лэжьыгъэ къэзытыщт натрыф гектар 6253-у къагъэкІыгъэм щыщэу чъэпыогъум и 20-м ехъул Гэу республикэм щаугъоижьыгъэр гектар 4728-рэ. Ащ гектар телъытэу центнер 45,7-рэ къырахи, пстэумкlи тонн мин 21,6-м ехъу къахыжьыгъ. Натрыфым анахьыбэу гектар тельытэу къизыхыжьыгъэхэр: Джэджэ рай-

ЛЭЖЬЫГЪЭХЭР ІУАХЫЖЬЫХ, БЖЫХЬАСЭХЭР АПХЪЫХ

оныр — центнер 56-рэ, Кощхьэблэ районыр — центнер 44,4-рэ.

Мыгъэ республикэм игубгьохэм тыгьэгьазэу гектар мин 62-м ехъу ащы Іуахыжын фаемэ, ащ щыщэу тыгъуасэ ехъулГэу аугъоижьыгъэр гектар мин 61-м къехъу. Тыгъэгъазэу Іуахыжьыгьэм изы гектар республикэмкІэ центнер 18,2-рэ къырахыгъ, пстэумк и тонн мини 112,6-м ехъу аугъоижьыгъ. Тыгъэгъазэм и Гухыжын Джэджэ, Кощхьэблэ, Шэуджэн районхэм ащаухыгъ.

Пынджым ыубытыштыгъэ чІыгу гектар 3294-м щыщэу тыгъуасэ ехъулІэу Іуахыжьыгьэр гектар 2600-м ехъу. Пындж гектарым тельытагьэу цент-

нер 42,5-рэ къахьыжьи, тонн мин 11-м ехъу аугъоижьыгъ.

Соеу мыгъэ республикэм игубгъохэм къащагъэкІыгъэ гектар 3875-м иІухыжыын хьазырэу гъунэм нагъэсыгъ. Гектар тельытэу центнер 16,7-рэ къырахыгъ.

Лэжьыгъэхэм яІухыжьын дакІоу бжыхьасэхэм япхъыни республикэм мыдэеу щызэшІуахы. Лэжьыгъэ къэзытыщт бжыхьэсэ гектар мин 87,6-м фэдиз хьазырэу апхъынэу агъэнэфагъэм щыщэу чъэпыогъум и 20-м ехъулІэу халъхьагъэр гектар мин 67-м къехъугъ. Бжыхьэ коц гектар мин 68,3-м ехьоу апхын фаем щыщэу тыгъуасэ ехъулГэу чылапхъэхэр зэрагъэкІугъэ чІыгур гектар

мин 53,7-м къехъугъ. Хьэ гектар мин 18,6-м щыщэу апхъыгъэр гектар мин 14-м фэдиз ехъумэ ащызэшІуахыгъ. хьазыр.

Къэрсэбанэм икъэІэтынкІи

республикэм щашІэрэр макІэп. А ІофшІэныр гектар мин 14-м

ЛІЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэрэтбый.

Красногвардейскэ районым иадминистрацие ипащэу Тхьэлъэнэ Вячеслав илъэситІурэ ныкъорэ хъугъэу районым пэщэныгъэ дызэрехьэ. Адрэ районхэм афэдэу мыщи гъэхъагъэхэри щыкІагъэхэри иІэхэу къырэкІо. Мы илъэсэу тызыхэтым районым къыдэхъугъэхэм ыкІи гумэкІыгъоу яІэхэм, тапэкІэ пшъэрылъэу зыфагъэуцужьхэрэм афэгъэхьыгъэу джырэблагъэ Тхьэлъэнэ Вячеслав гущыІэгъу тыфэхъугъ.

он къагъэзэжьынышъ, Іоф ща-

Красногвардейскэ районым зэкІэмкІи мэкъумэщ фермер лэжьапІэу 270-м ехъу ит. Мыхэм чІыгу гектар мин 20 фэдиз агъэфедэ. Непэрэ мафэм ехъулІэу амылэжьырэ чІыгу районым ильэп. Фермерхэм янахьыбэр ежьхэм ятехникэкІэ мэлажьэ. Джащ фэдэу, чІыгум зэрэдэлажьэхэрэри ежьхэм яахыц, хэбзэ ахъщэм щыгугъэу ахэтыр мэкІэ дэд.

ЗЫПКЪ ИТЭУ районым Іоф ешіэ

Пащэм джыри тиупчІэ фэтымыгъазэзэ, районыр анахь зэрыгушхоу, гъэхъагъэу яІэхэмкІэ ипэублэ гущыІэ къыригъэжьагъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, республикэм къыщахыжърэ щэм ипроцент 64-р Красногвардейскэ районым тефэ.

БэмышІэу Красногвар-

дейскэ районыр ильэс 85-рэ зэрэхъугъэр хэдгъэунэфыкІыгъ. Селоу Красногвардейскэр ильэси 125-рэ хъугъэ, — къе Гуатэ пащэм. — Ащ елъытыгъэуи зэфэхьысыжьхэр тшІыгъэх, къыддэхъугъэри къыддэмыхъугъэри зэхэтфыгъэ, тапэкІэ шІэгъэн фаехэми татегущы Гагъ. Пэщэ ІэнатІэм сыІутэу Іоф зысшІэрэм къыщегъэжьагъэу мэкъумэщ хъызмэтым ылъэныкъокІэ тиІофшІагъэхэм ахэтымыгъэхъуагъэмэ, ахэдгъэкІыгъэп, лъэныкъо пстэумкІи ахэм япчъагъэ фэдэрэ ныкъорэкІэ нахьыбэ хъугъэ. Илъэс пчъагъэхэм ащ фэдэ къыхэмыкІыгъэу, районымкІэ анахь хъугъэ-шІэгъэ гушІуагъоу хъугъэр мыгъэ апэрэу бжыхьэсэ лэжьыгъэу тонн мин 71-рэ къызэрэтхьыжьыгъэр ары. ГъэрекІуи мы лъэныкъомкІэ гъэхъэгъэшІухэр ти-Іагъэхэми, тонн мини 6-кІэ мыгъэ нахьыбэу къэтхьыжьыгъ. Непэ тыгъэгъазэр Іутэхыжьы, зэкІэмкІи тонн мин 15 фэдиз гъэ къэс къитхыжьыщтыгъэмэ, джы непэ тонн мин 20 — 22-рэ къа Гожьыгъахэу тиІ. Чэмхэр зыщаІыгъырэ хъызмэтшІапІ у тирайон итхэм чэмышъхьэ 1060-рэ ащахъу. СПК-у «Колхоз Ленина» ыкІи «Родина» зыфиІохэрэр зэгъусэхэу щэу районым къыщык Гахырэм ипроцент 60-р Мыекъуапэ ащэ. ИлъэситІум къыкІоцІ чэтылыр тонн 1000-м нэсэу чэтэхъо фабрикэм къыщахыжьы. Тэ типромышленность инэп, арэу щытми, зэфэхьысыжьэу тшІыгъэхэм къызэрагъэлъэгъуа-

гъэмкІэ, илъэситІум тельытагъэу бюджетым 1,8-рэ фэдиз хэхъуагъ. Непэ тызыхэт кризисым емылъытыгъэу ІофшІагъэу тиІэхэм уагъэрэзэнэу щыт.

- Непэ ти Президенти, министрэхэм я Кабинет хэтхэри цІыфхэм ящыІэкІэ-псэукІэ нахьышІу зэрашІыщтым ыгъэгумэкІхэу ыуж итых, еІо Тхьэлъэнэ Вячеслав. — Инвестициер пштэми, социальнэ щыІакІэм ылъэныкъокІи псэолъэшІ ІофшІэнхэр районым щэкІох. Федеральнэ ыкІи республикэ бюджетым къикІ у сомэ миллион 400 фэдиз социальнэ Іофыгъохэм апэІудгъэхьанэу къытфатІупщыгъ. Кризисыр пэрыохъу къытфэмыхъугъэмэ, илъэситІу горэкІэ миллиардитІурэ ныкъорэ фэдиз районым иэкономикэ унэе ыкІи бюджет ахъщэ къыхалъхьанэу щытыгъ. Арэу щытми, непэ къохэр зыщаІыгъыщт комплексыр едгъэжьагъ, ау ари, кризисым ыпкъ къикІэу, тІэкІу къызэтеуцуагъ, илъэсым ыкІэхэм анэс ІофшІэныр рагъэжьэжьынэу тэгугъэ. Ащ нэмыкІэу Шъачэ щыкІогъэ инвестиционнэ форумым сомэ миллиарди 7,5-рэ зыпэІухьащт гъэфэбэпІэ комплексэу хэтэрыкІхэр къызыщагъэкІыщтхэр тирайон щашІынымкІэ зэзэгъыныгъэм ипроект садыкІэтхагъ.

Пащэм къызэриІуагъэмкІэ, льэпкъ проектэу «Гъэсэныгъ» зыфи Горэм хахьэу илъэсит Гу хъугъэу район гупчэм кІэлэеджэк Го 825-рэ зыч Гэфэщт еджапІэм ишІын щэкІо. Ащ бэрэ ежагъэх, сыда пІомэ кІэлэцІыкІухэр джыдэдэм зыщеджэхэрэм илъэс 50 фэдиз ыныбжь, аварийнэу щытыгъэти, гъэцэкІэжьын дэгъухэр рашІылІагъэх. КІэлэцІыкІухэр зыщагъэхъужьын алъэкІыщт «реабилитационнэ» гупчи районым щагъэпсыгъ. Ар тэрэзэу агъэфедэмэ, кІэлэцІыкІухэм лъэшэу ишІуагъэ якІынэу пащэм елъытэ. Непэрэ мафэм ехъулІ у Красногвардейскэ районым гурыт еджэп Із 17-рэ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэ 14-рэ итых. Мыхэр илъэсыкІэ еджэгъум дэгъоу фагъэхьазырыгъэх, аварийнэу плъытэ хъун зи ахэтэп. Ау кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэр пштэхэмэ, ахэм япчъагъэ уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр пащэм дэгъоу къыгурэІо. КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм ащэнхэ фаеу сабый минитІум ехъу районым ис, ащ щыщэу нэбгырэ 700-р ары ныІэп ащ фэдэ амал зиІэр. Вячеслав зэрилъытэрэмкІэ, мы гумэкІыгъор нахь псынкlaloy дэгъэзыжьыгъэным пае республикэ ыкІи федеральнэ программэхэр аштэнхэшъ, ахэм Іоф адашІэн фае. Арэущтэу зымыхъукІэ, кІэлэцІыкІоу къэхъухэрэм япчъагъэ къызэреІыхыщтым щэч

– Мы аужырэ илъэсхэм льэпкъ проектхэу «Гьэсэныгъ», «Псауныгъ» зыфиІохэрэм шІуагьэ къызэратыгьэр къыхэзгъэщымэ сшІоигъу, еІо Вячеслав. — Медицинэ учреждениехэу районым итхэм яІэн фэе оборудованиер, аппаратуракІэр зэкІэ ачІэдгъзуцуагъ. Отделениехэм -ед ныажеІлерет мехшыша гъухэр ятшІылІагъэх. Ащ нэмыкІэу, фельдшер-акушер пунктэу ыкІи амбулаториеу 17 фэдиз районым ит. Ахэми -ыр неІшфоІ ныжеІмецест кІухэр ащыкІуагъэх. Адэмые дэт амбулаторием мыгъэ гъэцэкІэжьынышхохэр щыкІуагъэх. Медицинэм ылъэныкъокІэ непэ анахь гумэкІыгъоу къэуцухэрэм ащыщ ныбжьыкІэ кадрэхэм тазэращыкІэрэр. Іоф зышІэхэрэм янахьыбэр пенсием кІуагъэх. Едгъаджэхэрэри районым Іоф щашІэнэу къытфэкІожьхэрэп. Непэрэ мафэм ехъул эу тирайон щыщ нэбгырэ 18 фэдиз апшъэрэ медицинэ еджапІэхэм ач Гэс. Ахэм ащыщэу нэбгырихыр район бюджетым иахъщэкІэ етэгъаджэх. Мыхэм лъэшэу тащэгугъы ярайБизнес цІыкІум ылъэныкъокІэ мыгъэцэкІагъэ хъугъэ Іофыгъохэр зэрэщыІэхэм ягугъу къышІыгъ район пащэм. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, законодательствэр бэкІэ ыпэ зэришъыгъэм къыхэкІэу, районым лъэкІэу иІэмрэ законымрэ зэтефэхэрэп, зэдэхъухэрэп. Арышъ, бизнес цІыкІум пылъхэм пащэр зэрэфаем фэдэу зэрадемыІэшъурэр къы-Іуагъ. Арэу щытми, иягъэ зэраримэгъэкІырэри къыхигъэншыгъ.

Мы уахътэм Красногвардейскэ районымкІэ Іоф зымышІэу учетым хэтхэм япчъагъэ нэбгырэ 402-рэ мэхъу. Мэзэ заулэкІэ узэкІэІэбэжьмэ, ар нахыбагъ. Ау проценти 3,1-кІэ къырагъэІыхын алъэкІыгъ. ЦІыфым ежь-ежьырэу ІофшІэн къызыфигъотыжыным епхыгъэ программэм хахьэу мыгъэ нэбгырэ 60 фэдизмэ сомэ мин 58,8-рэ зырыз аратыгъ. Илъэсым ыкІэхэм анэс джыри нэбгыри 120-мэ мыщ фэдэ ахъщэ Іэпы-Іэгъу аратынэу щыт.

«Къуаджэм дэс унэгъо ыкІи специалист ныбжьыкІэхэм псэупІэхэр ягъэгъотыгъэныр» зыфиІорэ программэр икъу фэдизэу зэрамыгъэцэкІэшъурэр пащэм къы-Іуагъ. Ар къызыхэкІырэми ушъхьагъу имыІэу щытэп. Мы аужырэ илъэсищым программэр гъэцэкІагъэ хъунымкІэ район бюджетым къикІэу ахъщэ хилъхьан ылъэкІырэп. Сыда пІомэ район бюджетым къихьэрэ ахъщэм ипроцент 82-р лэжьапкІэм пэ-Іохьэ. Арэу щытми, унэгьо ныбжык Іищмэ мы илъэсым унэ сертификатхэр аратыгъэх. Вячеслав къызэриІорэмкІэ, мы программэм игъэцэкІэн къэзыгъэкъинхэрэм ащыщ ежь унэгъо ныбжьыкІэхэм халъхьанэу щыт ахъщэр зэраГэкГэмылъыр. Ащ къыхэкІэуи программэм хэуцон бэмэ алъэкІырэп.

КІАРЭ Фатим.

КІэпэціыкіухэм, ны-тыхэм

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо Іофшіапізу «Унагъомрэ кіэлэціыкіухэмрэ социальнэ іэпыіэгъу ятыгъэным фэгъэзэгъэ Красногвардейскэ чіыпіэ Гупчэр» мы илъэсым, жъоныгъуакіэм, агъэпсыгъ. Ащ икъызэіухын фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэхахьэу щыіагъэм хэлэжьагъ АР-м и Президентэу Тхьа-кіущынэ Аслъан.

Бэмышіэу мы гупчэм тыщыіагъ, ащ иіофшіэн зэрэзэхищэрэм, гъэхъагъэу яіэхэм, непэ ящыіэкіэ-псэукіэ зыфэдэм, мыщ Іоф щызышІэрэ ціыфхэр бэшіагьэу зэжэгьэхэ аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ кабинетхэм, сенсорнэ унэм, компьютернэ классым, нэмыкіхэми язытет зыщыдгъэгъозагъ.

Гупчэм иІофышІэхэм къызэраГуагъэмкГэ, тапэкГэ ар унэжъым чІэтыгъ, специалистхэм Іоф зыщашІэщт кабинетхэр икъущтыгъэхэп, нэмыкІ гумэкІыгъоу щыІагъэри макІэп. Непэрэ мафэхэм яхъулІэу а зэкІэри дэгъэзыжьыгъэ хъугъэ. Джырэ лъэхъан гуп-ІроІнати мотин ефем мен ныІэп Іоф зэришІэрэр. Нытыхэм ясабыйхэр ежь-ежьырэу къащэх, урокхэм ауж ащэжьых. Ау охътабэ темыш эу пищеблокым Іоф ышІэнэу ригъэжьэщт, джащыгъум кІэлэщыІэнхэу амал яІэщт. Ахэр зыщычьыещтхэ унэхэр, зызыщагъэпскІыщтыр, шхапІэр агъэпсыгъахэх.

Зипсауныгъэ зэщыкъогъэ сабыйхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэныр ары гупчэм пшъэрылъ шъхьаГэу иГэр. Ау ащ дакГоу упчІэжьэгъу ыкІи социальнэ фэІо-фашІэхэм яотделениехэ-

ри хэтых. Реабилитационнэ отделением ІофшІэнэу ыгъэцакІэрэмкІи, чІыпІэу ыубытырэмкІй зэкІэми анахь ин. ЩыІэеІпыІР местын къин ригъэуцогъэ сабыйхэм Іоф адэшІэгъэныр, психическэ ыкІи физическэ хэхъоныгъэу ашІыхэрэмкІэ ялэгъухэм ауж къинэхэрэм 1эпыІэгъу афэхъугъэныр анахь мэ-

хьанэшхо зиІэ льэныкъохэм ащыш, Ащ къи- гъэжьэщт. Ащи ишІогъэшхо кІырэп сабыим сэкъатныгъэ иІэныр, ІэпыІэгъу зищыкІа-Реабилитационнэ Іофтхьабзэхэм къадыхэлъытагъ меликэ-социальнэ ык Іи социальнэ-педагогическэ ІэпыІэгъур. АшкІэ сабый пэпчъ шъхьафэу кІэлэегъаджэхэм Іоф дашІэ. Сэкъатныгъэ зиІэ кІэлэцІыкІухэм апае ІэпыІэгъу программэр зэхэзыгъэуцорэр медикэ-социальнэ экспертизэм икІэлэцІыкІу Бюро испециалистхэр арых. Врач-экспертхэм зэфэхьысыжьэу ашІы-

бый пэпчъ Іоф дашІэ. Адрэ категорием къыхиубытэрэ кІэлэцІыкІухэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным пае программэр зыгъэхьазырырэр гупчэм щызэхащэгъэ медикэ-педагогическэ комиссием испециалистхэр арых.

- Медицинэ е психологическэ ІэпыІэгъу нахь зищыкІэгъэ сабыйхэм зэтефыгъэу Іоф адэтэшІэ, — еІо отделением ипащэу, социальнэ кІэлэегъаджэу Екатерина Карташевам. ГущыІэм пае, мары масцІыкІухэр мэфэ реным мыщ саж кабинетыр. Сабый пэпчъ ежь шІоигьоныгьэу иІэм диштэу, мыщ ІэкІэ е аппаратымкІэ массаж щытшІынхэ тэльэкІы. Джащ фэдэу ДЦП узыр зиІэ кІэлэцІыкІухэм Іоф адэтшІэным пае аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ Іэмэ-псымэхэр зэдгъэгъотыгъэх. Бэ темышІ эу физиотерапевтическэ кабинетым Іоф ышІэнэу ри-

СэнэхьатыкІэ зэзыгъэгъотырэ бзылъфыгъэхэм яюфшагъэхэр.

къызэрэкІощтым цэч хэлъэп.

Отделением кабинет гъэгъэхэр зэкІэ ащ къыхеубытэх. шІэгъонхэр хэтых. Ахэм зэу ащыщ «куклотерапия» зыфиІорэм иунэ цІыкІу. Мыщ сабый пэпчъ ежь ыгу рихьырэ пшысэм хэт персонаж ештэшъ, спектаклэ къегъэлъагъо. Ащ лъэплъэ психолоишІуагъэкІэ сабыир мэрэхьаты, гукъаоу иІэр зэкІэ къе-Іуатэ.

ЗэкІэмкІи непэ гупчэм кІэлэегъэджэ 43-рэ Іут. Ахэр социальнэ кІэлэегъаджэх, психо-

хэрэм адиштэу нэужым са- логых, логопедых, нэмык ых, -ыпо еІхмынеІшфоІ медыаханк тышхо аІэкІэлъ. Коллективым хэтхэм зэралъытэрэмкІэ, кІэлэцІыкІухэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным дакІоу, ны-тыхэми Іоф адэшІэгьэныр япшъэрылъ шъхьаІ. КІэлэцІыкІухэр еджэфэхэ ны-тыхэр психологым дэжь кІонхэ ыкІи ахэр зыгъэгумэкІырэ льэныкьохэр специалистым фагъэзэнхэ алъэкІышт.

Ау ны-тыхэм Іоф зэрадашІэрэр ащ къыщыуцурэп. Сэкъатныгъэ зиІэ сабыйхэм янэ-ятэхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным пае Іоныгъо мазэм къыщегъэжьагъэу гупчэм ІофыгъуакІэ щырагъэжьагъ. АщкІэ зишІуагьэ къэкІуагьэр АР-м ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэк Іэ и Министерств ары. Ар гъэцэк Гагъэ хъуным пае сомэ миллионрэ мин шъищым ехъурэ гупчэм къыфатІупщыгъ.

Проектым къызыдыхэлъытагъэу ны-тыхэм сэнэхьати 4-м яз къыхахын алъэкІыщт: парикмахер, дэн Іофыр, ПЭВМ-м иоператор, прикладной искусствэр. НахьыбэрэмкІэ къяуалІэхэрэр бзыльфыгъэхэр арых.

Мы проектыр джырэ лъэхъан Красногвардейскэ район за-

КІэлэцІыкІухэм япсауныгъэ зыпкъ игъэуцожьыгъэным тегъэпсыхьэгъэ псэуалъэхэр зычІэт каби-

ары. Ахэр гупчэм къызэрэращэлІэщт транспортри арагъэ-

СэнэхьатыкІэ зэзыгъэгъотырэ бзылъфыгъэхэм зэралъытэрэмкІэ, мы проектым мэхьанэшхо иІ. ШыІэныгъэм чІыпІэ къин ригъэуцогъэ цІыфхэм ыпкІэ хэмылъэу сэнэхьат зэрагьэгьотын амал ахына имеТиек дестускедек еТк

кІэ зыхэмыль юридическэ, психологическэ ыкІи социальнэ ІэпыІэгъу языгъэгъотырэ упчІэжьэгъу отделениеми

Іоф ешІэ. ЩыІэныгъэм чІыпІэ къин ригъэуцогъэ унэгъо 48-рэ ыкІи сабый 187-рэ мы мафэхэм яхъулІзу Красногвардейскэ районым щэпсэу. ГумэкІыгъом лъапсэу фэхъугъэр нахьыбэрэмкІэ зэтефыгь. Ахэтых ахэм унэгъо зэгуры ожьхэу, ау ны-тыхэм яІофшІапІэ чІэзынагъэхэр е сымэджэ дэй зиІэхэр. Ахэм охътэ гъэнэфагъэм къыкІоцІ ІэпыІэгъу ящыкІагъ. Гукъау нахь мышІэми, ешъоным, наркотикхэм апыщагъэхэу къахэкІырэри макІэп. Ахэми ІэпыІэгъу ящыкІагъ.

Гупчэм Іоф щызышІэрэ специалистхэм зэхэдз ямыТэу унагъоу ІэпыІэгъу зищыкІагъэхэм зэкІэми Іоф адашІэ. Ны-тыхэм зэІукІэгъу-зэдэгущыІэгъухэр адашІых, ахэр чып мехты егингү зэрытхэм ишыгъэнхэм пае Іофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэхащэх, ешъоныр чІадзымэ зэрэнахьышІур къафаГуатэ, ищыкГагъэ хъумэ, -еатаршагыг иІмы едехегеІкршаг псэфырэ чІвпІэхэм агъакІох. Іофэу ашІэрэр зыфэгъэхьыгъэр зы — унагъом лъэпсэ пытэ егъэшІыгъэныр ары.

гыр. Мыщ фэдэ екІолІакІэм къор ары зыщырекІокІырэр ыкІи ар нэбгырэ 50-мэ ателъытагъ. Ау, зэрагъэнэфагъэмкІэ, республикэм инэмык Імуниципальнэ образованиехэм къарыкІыщт ны-тыхэри мыщ щырагъаджэхэзэ ашІынэу егъэджэгъэнхэм адакІоу ып-

алистхэм Іоф зэрадашІэрэр. КІэлэцІыкІухэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным ыкІи ны-тыхэр

шъхьаІэу ахэм къыхагъэщы.

КъэІогьэн фае, ны-тыхэр еджэ-

фэхэ ахэм ясабыйхэм специ-

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Чэтхъуным зырагъэушьомбгьу

Мыекъуапэ ыкІи Невинномысскэ адэт чэтукІыпІэхэм ащэх. Красногвардейскэ районым тучан къыщызэІуахыгъэу лыр щащэ. ЧэтхъупІэм зэкІэмкІи чэтэхьо нэбгыри 7-мэ Іоф щашІэ. Мы илъэсыр къызихьагъэм къыщегъэжьагъэу ахэм лы тонн мини 3-м къехъу аты-

Чэтхэр зыщаІыгьырэ псэуалъэхэм ачІэт оборудованиер

Германием къыращыгъ. Джыдэдэм зэкІэмкІй корпуси 7-мэ чэтхэр ащаІыгъых, ащ нэмык Гэу къакъырипл Гыр зэтырагъэпсыхьажьы. Корпус пэпчъ чэтышъхьэ мин 54-рэ щахъу. Чэтхэм ашхыщт Іусыр заводым занкІэу мафэ къэс

Компанием именеджерэу Николай Картель къызэри-

Джащ фэдэу районым

пынджшІапІзу чІыгу гектар 5056-рэ фэдиз илъ. 2002-рэ

илъэсым мыш икъэгъэкІын

чІыгулэжьхэм гектар 50-м

щырагъэжьэгъагъ. 2008-рэ

ильэсым чІыгу гектар 600

рагъзубытыгъ, мы илъэсым чІыгу гектар 800-м пындж

щашІэн ямурад. 2010-рэ илъэ-

ІуагъэмкІэ, мыщ Іоф щызышІэхэрэм ялэжьапкІэ дэгъу, тхьаусыхэнхэм яІоф тетэп. Бройлерхэм яхъунк Гэ анахь къахэщыхэрэм зэнэкъокъухэр афызэхащэх ыкІи текІоныгъэ къыдэзыхыхэрэм лэжьапкІэм нэмыкІ у сомэ мин 50 хъурэ премиер араты. ЯІофшІэнкІэ гъэхъагъэу яІэхэм ялъытыгъэу лэжьапкІэри къафаІэты.

Бжыхьасэхэр апхьых

игубгъохэм джыдэдэм ащыжъот, бжыхьэсэ лэжьыгъэхэм яхэлъхьан ащыфежьагъэх.

Компаниеу «Ресурс» зыфи-Іорэм хэхьэрэ Адыгэ бройлер объединением и Красногвардейскэ къутамэ Іоф зишІэрэр илъэсих мэхъу. Ащ

именеджерэу Николай Кар-

тель къызэриГуагъэмкГэ, чэт-

хъупІ у Красногвардейскэ

районым итым бройлер мин

350-м ехъу щахъу, гурытым-

кІэ мэфэ 37-рэ ахэр агъа-

шхэх. Чэтылым иІугьэкІын

зыпшъэ дэкІырэр ежь компа-

Чэтхэр къызыхъухэкІэ,

ниер ары.

Районым ич Іыгу гектар 10655-м тыгъэгъазэр ащалэжьыгъ, зэкІэмкІй тонн 19354-рэ къырахыжьыгъ. ГъэрекІо къахьыжьыгъагъэр тонн мин 12 хъущтыгъэ. МыщкІэ анахь гъэхъэгъэ дэгъухэр мыгъэ къэзыгъэлъэгъуагъэхэр СПК-у «Колхозэу Лениныр» ык и СПК-у «Штурбиныр» арых.

Красногвардейскэ районым мэкъумэщ хъызмэтымкІэ и ГъэГорышІапІэ ипащэу В. Кондратенкэм къызэри-

ехъулІзу районым зэкІзмкІи мэкъумэщ фермер лэжьапІзу 300-м ехъу ит. Мыхэм зылъэ теуцуагъэу, анахь дэгъухэу къахэбгъэщын плъэкІыштхэр КФХ-у «Бракъый» зыфиІорэр, чІмгу гектар мини 2 фэдиз елэжьы, анахь хъызмэтшІэпІэ инхэм ащыщхэу Э.Чыназырым ыкІи А. КІмкІым ямэкъумэщ хъызмэтшІапІэхэр арых.

Непэ анахь пшъэрылъ шъхьа Гэу фермерхэмк Гэ къэуцурэр бжыхьасэхэм япхьын ары. Тыгъэгъазэр зытырахыжьыгъэ чІыгур джыдэдэм ащ фагъэхьазыры. ЗэкІэмкІи

Красногвардейскэ районым ІуагъэмкІэ, непэрэ мафэм кІырэмкІэ анахы шъхьаІэу щытыр лэжьыгъэр ары. Непэрэ мафэм ехъулІэу чІыгу гектар 4500-мэ бжыхьасэхэр ащап-

> В. Кондратенкэм къызэри-ІорэмкІэ, шІэныгъэлэжьхэм игъоу зэралъэгъугъэм тетэу чъэпыогъум и 1-м пхъэныр рагъэжьагъ. ГъэрекІо Іоныгъом ыгузэгухэм рагъэжьэгъагъ, арышъ, джы мыгъэ тІэкІу ыуж къинагъэх. Лэжьыгъэр зыхалъхьащт чІыгур дэгьоу зэрагъэхьазырыгъэм къыхэкІэу, ом изытет пэрыохъу къафэмыхъумэ, лэжьыгъэ дэгъу къыщыкІынэу мэгугъэх. Коц чылэпхьэ анахь дэгъухэу «Таня», «Москвич», «Батька» зыфи-

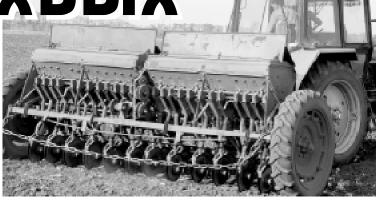

къызэтыре Гажэх. Улапэ ык Ги Штурбиным ащашІэрэ пынджым псыр акІэгъэхъогъэнымкІэ яІофхэр нахь дэгъух, псыр занкІзу псыхьохзу Пшызэ ыкІи Лабэ къахащышъ. Селохэу Красногвардейскэм, Еленовскэм ыкІи къуаджэу Джамбэчые псыр Еленовскэм дэт насос станцием къикІыщтыгъэ, ау ар зэрэкъутагъэм къыхэкІзу Іоф ышІзжьырэп. Красногвардейскэ районым Ащ игъэцэк Іэжьын сомэ миллиони о фэдиз пэгухьанэу къалъытагъ.

Мы мафэхэм пынджыр Іуахыжьы. СПК-у «Синдика Агро» зыфиІорэм зэкІэмкІи пындж гектари 115-рэ Іуихыжьыгъах, гектар тельытэу гурытымкІэ центнер 45рэ ащ къырихыгъ, СПК-у «Хьатикъуаем» пындж гектар 30 Іуихыжьыгъ, ащ гектар телъытэу центнер 30 къырехы. Мэкъумэщ Гъэ-ІорышІапІэм иІофышІэхэм къызэраІорэмкІэ, тхьамэфитІум къыкІоцІ пынджым иГухыжьын районым щау-

КІАРЭ Фатим.

Сурэтхэр Іэшъынэ Асльан тырихыгьэх.

Красногвардейскэ районым ит селоу Ново-Севастопольскэм дэт коррекционнэ еджэпіэ-интернатым джырэблагьэ тыщыіагь. Ащ ипащэу Боджэкьо Борисэ игуапэу къытфэхъугъ. Ащ къызэрэтиіуагъэмкіэ, еджапіэр АР-м гъэсэныгъэмрэ шіэныгъэмрэкіэ и Министерствэ епхыгъ, мылъкукіи ары зыіыгъыр. Ащ фэдэ хэушъхьафыкіыгъэ еджапіэу республикэм 4 ит. Ахэр Адыгэ республикэ гимназиер, зэхэзымыхыхэрэм яеджапізу Мыекъуапэ дэтыр, Хьакурынэхьаблэ ыкіи селоу Ново-Севастопольскэм адэт еджэпіз-интернатхэр арых.

ЕджэпІэ-интернатым нэбгырэ 80-мэ Іоф щашІэ. Ахэр кІэлэегъаджэх, кІэлэпІух, психологых, техническэ ІофышІэх. Мыхэм ІофшІэн мыпсынкІэу агъэцакІэрэм хэшІыкІышхо фыряІ. Ар къеушы-хьаты мыгъэ гъэсэныгъэмрэ шІэ-ныгъэмрэкІэ и Министерствэ интернатым икІэлэегъэджэ ыкІи икІэлэпІу нэбгырипшІымэ ІэпэІэсэныгъэшхоу ахэлъым пае щытхъу тхылъхэр къазэрафигъэшъошагъэр. УрысыбзэмкІэ ыкІи литературэмкІэ кІэлэегъаджэу Галина Ростиславскаям илъэс пчъагъзм къыкІоцІ ІэпэІэсэныгъэ-шхо хэльэу Іоф зэришІэрэм пае «УФ-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ иІофышТэ гъэшІуагъ» зыфиІорэ бгъэхалъхьэр къыратыгъ.

— Мыщ Іоф щызышІэрэ спе--ез эшеалистхэм ІэпэІэсэныгьэшхо зэкІэ кІэлэцІыкІум иеджэн къызриухырэмкІэ, джы ежьхэм ащ анаГэ зэрэтырагъэтын, псэупІэ чІыпІэ зэрэрагъэгъотын фаемкІэ. Ащ нэмыкІзу АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэрэ нэмыкІ общественнэ организациехэмрэ зэзэгъыныгъэ адытиІзу тиеджапІэ къэзыухыгъэ кІэлэцІыкІухэм ащышхэр училищхэм ачІэтэгъахьэх, адрэхэм ІофшІэпІэ чІыпІэхэр ятэгъэгъотых.

Адэ интернатым чІэсхэр апІунэу фаехэу, унагъохэм аштэхэу зыпарэкІи къыхэкІыгъэба? — сеупчІы пащэм.

Ново-Севастопольскэ еджапІэм сыкъэмыкІозэ, сабый ибэхэр зыщаІыгъырэ еджэпІэинтернатэу Шэуджэн районым итым ильэс 12 Іоф щысшІагь, - къеІуатэ ащ. — Илъэс пчъагъэм къыкІоцІ зы сабый закъо ашти, Америкэм ащэгъагъ. Нэужым, законыкІэ къызыдэкІым, илъэситІу — щыкІэ кІэлэцІыкІухэм альыпльэнхэу аштэхэу аублагъ. Мы еджапІэм илъэсрэ ныкъорэ хъугъэшъ сызырипащэр, ащ фэдэ джыри сырихьылІагьэп. Арэу щытми, селом щыпсэухэрэми, тикІэлэегъаджэхэми лъэшэу сафэраз, зыгъэпсэфыгъо мэзищым кІэлэцІыкІухэр ядэжьхэм ащэхэшъ, ащагъа Іэх. Тэри еджап Іэр илъэсыкІэ еджэгъум фэдгъэхьазырыжынымкІэ ахэм яшІогъэшхо къытагъэкІы. Джащ фэдэу, АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэрэ AP-м ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэк Іэ и Министерствэрэ лъэшэу тафэраз. Илъэс къэс кІэлэцІыкІухэр лагерьхэм, зекІо базэхэм, зыгъэ-

псэфыпІэхэм агъакІох. Джырэ уахътэ еджапІэм гумэк ыгъоу и эхэми так эмы упчЕн тлъзкІыгъэп. Пащэм къызэриІуагъэмкІэ, еджапІэу зычІэсхэм иунэхэм ильэс 40 фэдиз аныбжь. Арышъ, гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр ренэу ищыкІагъэх. Щагум дэль асфальтми изытет уигъэрэзэнэу щытэп, кlэу дэльхьэгьэн фае. Анахь гумэ-кlыгъо шъхьаlэу яlэр котель нэр шІомыкІкІэ джыри зэрагъэплъырэр ары. Гъэстыныпхъэ шхъуантІэр селом къыдащагъ нахь мышІэми, еджапІэм къыращэлІэнэу хъугъэп. Пащэр льэшэу мэгугьэ гьэстыныпхьэ шхъуантІэр зэбгырыщыгъэнымкІэ программэм ар хагъэхьанышъ, къэкІорэ илъэсым газыр яІэ хъунэу.

Такъикъ заулэу Боджэкъо Борисэ тызэрэдэгущы агъэм нафэ къысфиш ыгъ зыпылъ Іофыр ащ ш у зэрилъэгъурэр, ыгуи ыпси етыгъэу к Іэлэеджэк о цык Іухэм зэрахэтыр. Аналын к Барай бар

Мы еджапІэм икІэлэегьаджэхэу Галина Ростиславскаямрэ Мария Лобаварэ пащэм ищытть у афэухырэп. Ахэм къызэрэтаГуагъэмкГэ, Борисэ гукГэгъушхо хэлъ, кГэлэцГыкГухэм ыгукГэ афэщагъэу, ежь иехэм афэдэу ахэт. ЕджапГэм ипащэу кызыкГуагъэм къыщегъэжьагъэу ащ зэхьокГыныгъэшГухэр фэхьугъэх. Коллективэу зыдэлажьэрэр дэгъоу зэхищэн елъэкГы, ащ пае шъхьэкГэфэныгъэшхуи

къыфашІы. *КІАРЭ Фатим.*

Сурэтхэр Іэшъынэ Асльан тырихыгъэх.

КІэпэціыкіухэмкіэ

пэрэ мафэм ехъулІэу кІэлэцІыкІуи 112-рэ чІэс, ахэм ащыщэу нэбгырэ 44-р ибэ, — къе Іуатэ Боджэкьо Борисэ. — Мыхэр тиреспубликэ зэк Гэ ирайонхэм къарыкІыгъэ кІэлэцІыкІухэу, яшІэныгъэхэмкІэ адрэ еджапІэхэм акІэмыхьэхэу, зипсихикэ зэщыкъуагъэхэр арых. Мы кІэлэцІыкІухэр сэкъатныгъэ зиІэ купхэм ахахьэх. Ащ къыхэкІэу, хэушъхьафыкІыгъэ екІолІакІэ иІ у мы республикэ коррекционнэ еджапІэр къызэІуахыгъ. Мыщ фэдэ кІэлэцІыкІухэр адрэ еджапІэхэм афэмыдэу, программэ хэхыгъэкІэ ебгъэджэнхэ фае. Ахэр езыгъэджэщт кІэлэегъаджэхэми, кІэлэпІухэми яІоф--ег охшеалинереней егинегш рахэлъын фаем щэч хэлъэп. Къыхэгъэщыгъэн фае адрэ еджапІэхэм афэдэу мыщ физикэ, химие предметхэр зэрэщызэрамыгъашІэхэрэр. Анахьэу тэ лъэныкъоу Іоф зыдатшІэрэр щыІэныгъэм кІэлэцІыкІухэр хэщэгъэнхэмкІэ ІофшІэным икъулаиныгъэхэр зэраІэкІэдгъэхьащтхэр ары. Сыда пІомэ кІэлэцІыкІум ыныбжь икъоу обществэм зыхахьэкІэ, ышъхьэ риІыгъыжьын ылъэкІынэу сэнэхьат едгъэгъотынэу ары типшъэрылъыр.

Директорым къызэри IyaгъэмкІэ, непэ кІэлэцІыкІухэр пхъэшІэ, дэн-бзэн Іофхэм ыкІи социальнэ фэІо-фашІэхэм ащыгъэгъозэгъэнхэм пыльых. Ахэм адакІоу ток къызэрыкІорэ Іэмэпсымэхэм уазэрэдэзекІон фаехэр, пщэрыхьакІэр, нэмыкІхэри арагъашІэх. КІэлэцІыкІухэм ахэтых илъэс 16 аныбжьэу, апэрэ фэдэхэу пІон плъэкІыщтэп. Дэгъоу еджэхэри къахэкІых. Я 9-рэ классыр ахэм къызаухыкІэ сэнэхьат зэфэшъхьафхэр зыщызэрагъэгъотырэ училищэу Мыекъуапэ дэтым чІэхьэх, апшъэрэ еджапІэр къэзыухыгъэхэри къахэкІыгъэх.

— Мыщ щеджэрэ кІэлэцІыкІухэр рэхьатых, егъэджэн ыкІи пІуныгъэ Іофым къещэлІэгъошІух, — еІо Борисэ. — Къахафэх шэн псынкІэ зиІэхэри, ащ фэдэхэм психологхэр, социальня кІэлэпІухэр адэлажьэх. Егъэджэным дакІоу джэгукІэ шъуашэгьонэу афызэхэтэщэх. ІофшІэтьонэу афызэхэтэшэх. ІофшІэным ылъэныктьокІэ шапхъэу щыІэхэм ташъхьадэр планахы пшърыль шъхьаІзу тэтиІэр кІэлэцІыкІухэм ящыІзныгърэ япсауныгъэрэ къэухъу-

/---/--/--/--/--

мэгъэнхэр ары. Нэбгырэ 44-рэ хъурэ кlэлэцlыкlу ибэхэм ахэтых хьыкумым иунашъокlэ зянэ-зятэхэм къаlахыгъэхэр, яни-яти зимыlэжьхэр. Мыщ фэдэ кlэлэцlыкlухэм яфитыныгъэхэр къуухъумэгъэнхэмкlэ хэушъхьафы-

кІыгъэ социальнэ кІэлэегъаджэ япхыгъэу адэлажьэ, яІофыгъохэр зэшІуехых. ЗэкІэми сберегательнэ тхылъхэр къафызэІуахыгъэхэу ялицевой счетхэр яІэх. Къэралыгьом ахэр къыІыгъых, дэгьоу ына-Іэ къатет, егъашхэх, ефапэх, регъаджэх, ахъщи къафетІупщы.

Апэрэ классым къыщегъэжьагъэу я 9-рэ классым нэс мыщ щетэгъаджэх, — къеІуатэ директорым. — Апэрэ классым анахыбэу къатштэхэрэр Мыекъуапэ дэт кІэлэцІыкІу Унэм щаІыгъхэрэр ары. Джащ фэдэу районхэми апэрэ классым ктощт ктэлэцты кІухэм комиссиер зарагъэкІурэ нэужым къэнафэ тиеджапІэ щеджэнэу къызытефэхэрэр. Ащ фэдэ кІэлэцІыкІухэр АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ ишІэ хэльэу къытфегъакІох. Мыгъэ апэрэ классым ахэм афэдэу кІэлэцІыкІуи 9 тштагъэ. Мыщ кІэлэцІыкІухэр чэщ-зымафэм щытІыгьых, зыщычьыехэрэ корпус тищагу дэтэу ащ зыщагъэпсэфы, зыщыджэгухэрэ площадкэр, медицинэ комплексыр, шхапІэр хэтых. ТапэкІэ цэм зыщеГэзэхэрэ кабинет къызэГутхын тыгу хэлъ. Лъэпкъ проектэу «Гъэсэныгъ» зыфиІорэм ишІуагъэкІэ медицинэ ыкІи спорт оборудованиехэр къытфащэфыгъэх. Тэгугъэ джыри мы проектым хахьэу ІофшІэнымкІэ кабинетыр тфызэтырагъэпсыхьанэу.

Борисэ къызэриІуагъэмкІэ,

процент 99-м кІахьэу яеджапІэ къэралыгьор ІэпыІэгьу къыфэхъу. Арэу щытми, иныбджэгъухэр, ІэнатІэ зиІэхэр, спонсорхэр льэшэу еджапІэм къыдэІэпыІэх. Ахэм зэрафэразэр къыхигъэщызэ, игуапэу ягугъу къытфишІыгъ. Ахэр АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Аульэ Вячеслав, Адыгэ къэралыгьо универ тетым иректорэу Хъу-

нэго Рэщыд, «Къэлэ бэдзэршІыпІэм» итхьаматэу Битэ Казбек, «Адыгейские электрические сети» зыфиГорэм итхьаматэу Натхъо Инвер, Красногвардейскэ районым щы і закционер обществэў «Лаба» зыфиІорэм ипащэу Бракъые Иляс, фирмэу «Командор» зыфиІорэм ипащэу Боджэкъо Сыхьатбый, Красногвардейскэ район прокуратурэм и офыш эхэр. Джаш фэдэу Кошхьэблэ, Шэуджэн, Мыекъопэ районхэм япащэхэм, Джаджэм дэт щэ заводым ипащэ интернатым къыдэІэпыІэнхэу еджапІэм ипащэ къагъэгугъагъ. Ащ фэдэ къот дэгъухэр зэриІэхэм къыхэкІэу ыгу ыгъэкІодырэп, ахэм гугъэ нэфхэр къыратыхэзэ, иІофшІэн нахышІум ылъэныкъокІэ зэрэзэхищэщтым мыпшъыжьэу пылъ.

ТикІэлэегъаджэхэми, тикІэлэпІу-хэми янахьыбэм курсхэр Москва къыщаухыгъэх, яшІэныгъэхэм ахагъахъо.

Зянэ-зятэхэр зимы эжь сабый ибэхэм я 9-рэ классыр къызау-хык эсыдэу хъухэра? Хэта ахэм алъыплъэрэр? Мы Іофыгъом сигъэгумэк эсилч эс

— Адыгэ Республикэм и Президенти, министрэхэм я Кабинет хэтхэми ащкіэ льэшэу сафэраз, — ею Борисэ. — Сыда пюмэ сабый ибэмэ яюфыгъохэр ахэм янэпльэгъу рагъэкіыхэрэп, яамал къызэрихьэу Іэпыіэгъу къытфэхьух. Сэ, еджапіэм ипащэ, кіэлэеджакіом я 9-рэ классыр къыухыным зы ильэс иізу ар къызыдикіыгъэ районым, къалэм япащэхэм макъэ ясэгъэіу зы ильэс-

<u> АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм</u>

АПЭ РАГЪЭШЪЫЩТ ІОФЫГЪОХЭР АГЪЭНЭФАГЪЭХ

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо пlалъэм ыуж апэрэу, блэкlыгъэ тхьамафэм, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитетхэм зэхэсыгьохэр яlагъэх. Ахэм ащагъэнэфагъэх бжьыхьэ пlалъэм loф зэрашlэщтым телъытэгъэ планхэр ыкlи мэфэ благъэхэм Къэралыгъо Советым — Хасэм иlэщт зичэзыу зэхэсыгъом халъхьащт loфыгъохэр.

Хэбзэихъухьанымк Iэ, законностымк Iэ ык Iи ч Iып Iэ зыгъэ Iорыш Іэжьыным и Iофыгъохэмк Iэ Комитетым (тхьаматэр А. Я. Осокин) хэтхэр Іофыгъо 13 хэпльагъэх.

Адыгэ Республикэм и Президент къахилъхьэгъэ законопроектэу «КъолъхьэІыхыным пэуцужьыгъэным ехьылІагъ» зыфиІоу гъэтэрэзыжьынхэр зигъусэхэу ятІонэрэ еджэгъум тегъэпсыкІыгъэу Парламентым изэхэсыгъо къыхалъхьащтым Адыгэ Республикэм къолъхьэІыхыным бэнэныгъэ щешІылІэгъэным фэгъэхьыгъэу зэшІуахын фэе Іофыгъуабэ егъэнафэ.

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгьо символхэм яхьыл Гагь» зыфиІорэм ия 7-рэ статья зэхьох паниж фехестин хойх с фэгъэхьыгъ» зыфиІорэ законопроектэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу А. Я. Осокиным къыгъэхьазырыгъэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо тамыгъэ ябланкхэм атырагъэуцонэу ыкІи ямыхъурхэм арагъэуцонэу чІыпІэ зыгъэІорышІэжьыным иорганхэм фитыныгъэ ареты.

Законопроектэу «Адыгэ Республикэм ишъолъыр игъунап-къэхэм арымыкІхэу нотариально округхэм нотариус ІзнэтІз пчъагъзу яІзн фаер зыфэдизыр гъзнэфэгъзным ехьылІагъ» зыфиІорэм Адыгэ Республикэм ишъолъыр игъунапкъэхэм къахиубытэрэ нотариально округ ыкІи ахэм Іоф ащызышІзн фэе нотариус пчъагъз егъзнафэ. Джы Адыгэ Республикэм нотариусзу иІзщтхэм япчъагъз 35-м шІокІыщтэп.

Бюджет-финанс, хэбзэ ахь ык I и экономикэ полити-кэмк Iэ Комитетым (тхьаматэр Р. С. Мыгу) хэтхэр Іофыгьуи 8 хэплъагъэх.

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ибюджет ІофшІэн ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхъокІныгъэхэр фэшІыгъэнхэм ыкІи Адыгэ Республикэм ибюджет ІофшІэн 2009-рэ илъэсым нэшанэу иІэхэм афэгъэхьыгъ» зыфиІорэр (Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет кІэщакІо фэхъугъ) Урысые Федерацием и Бюджет кодекс тегъэпсыкІыгъэу къагъэхьазырыгъ ыкІи ащ гухэлъэу иІэр капитальнэ псэольэшІынымкІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку хэхьэрэ объектхэм бюджет инвестициехэр ахэлъхьэгъэн-хэм пае бюджет ассигнованиехэр къызэрагъэльэгъохэрэ шlыкlэр гъэнэфэгъэныр ыкlи непэ экономикэ Іофыгъохэм гъэпсыкlэу яlэр къыдалъытэзэ, Адыгэ Республикэм ибюджет Іофшlэн 2009-рэ илъэсым нэшанэу иlэхэм гъэІорышlэн шlыкlэр ахэлъхьэгъэныр ары.

Адыгэ Республикэм изаконопроектэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ибюджет ІофшІэн ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхьокІны--еалеф мехнеалыІшеф дехеал хьыгъ» зыфиІоу депутат кІэщэкІоныгъэм тегъэпсыкІыгъэу депутатхэу Р. С. Мыгумрэ Дж. Р. Мырзэмрэ къагъэхьазырыгъэр Адыгэ Республикэм изаконодательствэ федеральнэ законодательствэм диштэу гъэпсыжьыгъэным фэгъэхьыгъ. Ащ егъэнафэ 2010-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу я 26-рэ статьяу «Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ихъарджхэр блокировкэ шІыгъэнхэр» зыфиІорэм кІуачІэ имыІэжь шІыгъэныр.

Адыгэ Республикэм изаконопроектэу «Адыгэ Республикэм 2009-рэ илъэсымкІэ ыкІи план пІальэу 2010 — 2011-рэ илъэсхэмкІэ иреспубликэ бюджет ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхъокІныгъэхэр «алыахеалеф мехнеалыІшеф зыфиІорэм егъэнафэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет федэхэмкІэ Іахьэу иІэр сомэ миллион 411,9-кІэ нахьыбэ шІыгъэныр, ащ хэхьэ хэбзэІахь федэхэр сомэ миллион 75,0-кІэ нахьыбэ зэрэхъугъэхэр ыкІи Адыгэ Республикэм зэк амыгъэк Іожьырэ трансфертхэр сомэ миллион 336,9-кГэ нахьыбэу къазэраІэкІэхьагъэхэр. Джащ фэдэу республикэ бюджетым хъарджхэмкІэ Іахьэу иІэр сомэ миллион 561,6-кІэ нахьыбэ шІыгъэнэу законопроектым егъэнафэ.

Адыгэ Республикэм изаконопроектэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Транспорт хэбзэІахьхэм яхьылІагъ» зыфиІорэм ия 3-рэ статья зэхъокІныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиІорэм (кІэщакІо фэхъугъэр Р. С. Мыгу) а статьяр федеральнэ законодательствэм диштэу егъэпсыжьы. Физическэ лицэхэм апае аванс тынхэр ыкІи транспорт хэбзэ ахьхэмк Гэ отчет п Галъэхэр федеральнэ законым зэримыгъэнафэхэрэм къыхэкІэу, физическэ лицэхэм транспорт хэбзэІахьхэмкІэ ахъщэу атырэр

Адыгэ Республикэм изакон зэригъэнафэрэм тегъэпсыкlыгъэу отчет пlалъэр зикlырэм, нэмыкlэу къэпlон хъумэ, илъэсэу икlыгъэм къыкlэлъыкlорэ пlалъэм атынэу щыт.

***

Псэолъэш Іынымк Іэ, транспортымк Із, связымк Ізык Іи ЖКХ-мк Із Комитетым хэтхэр (тхьаматэр А. А. Шъхьэлахъу) хэпльагъэх законопроектэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Къзлять Іофш Ізным ехьылагъ» зыфи Іорэм зэхьок Іныгъэхър фэш Іыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфи Іоу к Ізщяк Іоныгъэ ш Іык Ізм тетэу депутатэу А. А. Шъхьэлахьом къыгъэхьазырыгъэм.

Къэлэгъэпсын ІофшІэным

ылъэныкъокІэ Урысые Федерацием изаконодательствэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хэбзэ органхэм фитыныгъэу къыритыхэрэр гъэцэкІэжьыгъэнхэ гухэлъым пае, ІофшІэнхэр ыгъэцэкІэнхэм, фэІо-фашІэхэр афызэшІуихынхэм фэшІ Адыгэ Республикэм иавтономнэ учреждениеу зэхащэрэм Адыгэ Республикэм къэлэгъэпсынымкІэ ипроектирование ехьылІэгьэ нормативхэр ыкІи чІыпІэхэм япланировкэ ищыкІэгъэ документациер ыгъэхьазырын ылъэкІынэу Законым егъэнафэ. Ащ ишІуагъэкІэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькоу агъэфедэрэр нахь макІэ хъущт, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм къэлэгъэпсынымкІэ ипроектирование инормативхэр ыкІи чІыпІэхэм япланировкэ ищыкІэгъэ документациер гъэхьазырыгъэнхэм пІалъэу иІэм къык Тыригъэчыщт; Адыгэ Республикэм къэлэгъэпсынымкІэ ипроектирование инормативхэр ыкІи чІыпІэ планировкэмк і э документациер нахь дэгъу ашІыщтых, къэралыгъом ифэныкъоныгъэхэм апае товархэр къаІэкІагъэхьанхэм, фэІофашІэхэр афызэшІуахынхэм пае къэралыгъо заказхэр аратыхэ зыхъукІэ тегушхоныгъэу (рискэу) къыхэфэн ылъэкІыщтым къыкІыригъэчыщт, цыхьэ зыфэшІыгъуаехэр торгхэм ащытек Гуагъэхэу къагъэльэгьон зэральэкІырэр дигьэ-

Социальнэ политикэмкІэ, псауныгъэр къзухъумэгъэнымкІэ ыкІи ветеранхэм яІофыгъохэмкІэ Комитетым (тхьаматэр Т. М. Петрова) хэтхэр Іофыгъо 24-рэхэплъагъэх. Ахэм ащышхэу 5-р Адыгэ Республикэм и Къз-

зыжьыщт.

ралыгъо Совет — Хасэм чъзпыогъум и 21-м иІэщт зэхэсыгъом къыхалъхьащт. Комитетым изэхэсыгъо хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм псауныгъэр къзухъумэгъзнымкІз иминистрэу Р. Хь. Натхьор, Адыгэ Республикэм ІофшІзнымкІз ыкІи социальнэ хэхъоныгъзхэмкІз иминистрэ игуадзэу Т. Н. Галактионовар.

Анахь социальнэ мэхьанэ ин зиІэхэм ащыщ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет къыщагъэхьазырыгъэ законопроектэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ пенсионерыр 2010-рэ ильэсым зэрыщыІэн ыльэкІыщт ахьщэ анахь макІэр гъэнэфэгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэр. Ащ егъэнафэ Адыгэ Республикэм щыпсэурэ пенсионерыр 2010-рэ илъэсым зэрыпсэун ылъэкІыщт сомэ пчъагъэр 4150-м нэгъэсыгъэнэу. АщкІэ къыпкъырыкІыгъэх Федеральнэ законэу «Къэралыгьо социальнэ ІэпыІэгьум ехьылІагъ» зыфиІорэм ия 12.1-рэ статья ыгъэнэфэрэ шапхъэм. Ащ къызэрэдилъытэрэмкІэ, пенсионерхэу зэкІэмкІи материальнэ обеспечениеу иІэр пенсионерыр зэрыпсэун ылъэкІыщтым лъыкІэзымыгъахьэхэрэм 2010-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу пенсионерыр зэрыпсэун ылъэкІыщт сомэ пчъагъэу Урысые Федерацием исубъект щагъэнэфагъэм лъык Гахьэу зыгъэпсырэ ахъщэ социальнэ тын шІыкІэм тетэу къафыха-ГЪЭХЪОЖЬЫЩТ. * * *

ГъэсэныгъэмкІэ, наукэмкІэ ыкІи ныбжьыкІэ ІофыгьохэмкІэ Комитетыр (тхьаматэр Ю. Ю. Удык аку) Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмкІэ ыкІи наукэмкІэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ, ЎФ-м и МВД-у Адыгэ Республикэм щыІэм зыныбжь имыкъугъэхэм яІофыгъохэмкІэ иотделение ялІыкІохэр хигъэлажьэхэзэ зэхэсыгьоу иІагьэм Адыгэ Республикэм изаконопроектхэу «КІэлэцІыкІум ифитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкІэ зехьэгьэн фэе Іофыгьо зырызхэм яхьылІагь», «Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ правэукъоныгъэхэм яхьылІагъ» зыфиІохэрэм ахэпльагьэх. А законопроектхэм -еІх мынаахсап шер хефансала лэцІык Тухэр общественнэ чІыпІэхэм зэрашыІэхэрэ шІыкІэм данеалеахалех неІшыдоІеал законым ишапхъэхэр зымыгъэцэкІэжьырэ ны-тыхэм, предпринимательхэм ыкІи юридическэ лицэхэм апае административнэ пшъэдэк Іыжьхэр.

Джащ фэдэу комитетым изэхэсыгъо хэлэжьагъэхэр едэ-Іугъэх республикэм ит общеобразовательнэ учреждениехэр бжыхьэ-кІымэфэ пІалъэм зэрэфытырагъэпсыхьажьыгъэхэм ехьылІэгъэ къэбарэу Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ къыщагъэхьазырыгъэм.

Предпринимательствэм ыкІи туризмэм хэхъоныгъэ ягъэшТыгъэнымкІэ Комитетым (тхьаматэр И. М. Ческидов) хэтхэр хэплъагъэх предпринимательствэ цІыкІум ыкІи гурытым исубъектхэм хэхьоныгъэ ягьэшІыгьэнымкІэ Республикэ программэу 2009 — 2011-рэ илъэсхэм ательытагъэр 2009-рэ илъэсым гъэцэк Іэжьыгъэ зэрэхъурэм ехьылІэгъэ къэбарэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет къыщагъэхьазырыгъэм. Ащ къызэрэщиІорэмкІэ, тиреспубликэ предприятие ціыкіухэу 2896-рэ, гурыт предприятиех у 68-рэ ык Іи шъхьэзэкъо предпринимательхэу мин 18,5-рэ щатхыгъэх. Предпринимательствэ цІыкІум ыкІи гурытым нэбгырэ мин 40 ащэлажьэ. Ар Адыгэ Республикэм иэкономикэ Іоф щызышІэхэрэм япроцент 30-м нэсы. Предпринимательствэ цІыкІум ыкІи гурытым мынсалы шести сслыносхех фэгъэхьыгъэ Республикэ программэу 2009 — 2011-рэ ильэсхэм ательытагьэр агьэцэкІэжьзэ, 2009-рэ илъэсым а лъэныкъом хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным бюджет мылькоу сомэ миллион 60 пэІуагъэхьагъ. Ащ нэмыкІэу, 2009-рэ илъэсым зэзэгъыныгъэу адашІыгъагъэхэм апае къаратыгъэ сомэ миллион 59,3-р зэрэдыхэтэу, федеральнэ бюджетым имылькоу отраслэм сомэ миллион 71,1-рэ щагъэфедагъ. Тызыхэт илъэсым пыкІыгъэ пІалъэм къыкІоцІ бизнес цІыкІум ыкІи гурытым ясубъект 322-м сомэ миллиони 111,6-рэ хъурэ финанс ІэпыІэгъу аратыгъ. Предприниматель 36-м сомэ миллион 17,5-рэ субсидиехэу аратыгъ, бизнес цІыкІум исубъекти 5 къэгъэльэгьон Іофыгъохэм зэрахэлэжьагъэхэм апае компенсациехэу сомэ мин 207,5-рэ аратыжьыгъ.

Комитетым хэтхэм игъо альэгъугъ ифэшъошэ унашъом ипроект Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэхэсыгъо хэлъхьэгъэныр. А унашъом Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет игъо фельэгъу Республикэ программэм игъэцэкІэжьын 2010-рэ илъэсым икъу фэдизэу мылъку пэІугъэхьэгъэным иІофыгъохэр зэрихьанхэу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм ипресс-къулыкъу.

Адыгэ **м**акь

Тиконцертхэр

ИОРЭАХЭМКІЭ ЩЫІЭНЫГЪЭМ УХЕЩЭ

Ингушетием изаслуженнэ артисту, Урысыем и Къэралыгьо академическэ Театрэшхо иорэдыГоу, Дунэе ыкГи хэгьэгу зэнэкъокъухэм ялауреатуу Александр Захаровым иконцерт Мыекъуапэ щыкГуагь. Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо филармоние щызэхащэгьэ пчыхьэзэхахьэм шГэныгьэ куухэр хэпхынхэ плъэкГынэу щытыгь.

Дунэе зэнэкъокъухэм щытхъуц эхэр къащыдэзыхыгъэ пианистэу Дмитрий Сибирцевыр игъусэу Александр Захаровым иконцерт Мыекъуапэ къызэрэщитыгъэм тигъэгуш уагъ. Классикэм хэхьэгъэ произведениехэу С. Рахманиновым, П. Чайковскэм, Н. Римский-Корсаковым, Ж. Бизе, нэмык хэми аусыгъэхэр артистым ипрограммэ хигъэхьагъэх. Б. Александровым иорэдэу Андрейкэ фэгъэхьыгъэр концертым иапэрэ к эльэныкъо к 1 эух фэхъугъ.

Къушъхьэхэм, псыхъо чъэрхэм, чъыг шхъуант Ізхэм, хэгъэгур шІу зылъэгъурэ цІыфхэм яхьыл Ізгъэ орэдхэу филармонием щы Іугъэхэм Родинэр, уилъэныкъо гупсэ нэгум къык Ізгъэуцо. Бзыухэр зэпэджэжьхэзэ гъэтхэ мафэр «къызэрагъэгущы Ізрэр» Алек-

сандр Захаровым иорэдхэмкІэ къэошІэ.

Дунаим щыцІэрыІо композиторэу Дж. Пуччини, Дж. Верди, Дж. Россини, Э. Куртис, фэшъхьафхэми ямузыкальнэ произведениехэр жъы хъухэрэп. Джырэ уахътэ аусыгъэхэм фэдэу уядэІу. Александр Захаровым ар зэхишІэзэ, оперэмэ ащыщ орэдхэр къыІуагъэх. «Сорренто къэгъэзэжь», «О, Мари», «Тарантелла» зыфиІохэрэр, нэмыкІхэри артистым къыІуагъэх.

Пианистэу Дмитрий Сибирцевыр къыдежъыугъэ къодыеп. Мэкъэ ІэтыгъэкІэ произведениехэр къыхидзэхэуи къыхэкІыгъ.

Александр Захаровым произведениер къы выхъук в искусствер къызерегуры Горе шык вр цыфме альигъ в весы ш Гоигъу. Мекъ хехыгъ у произведение пепчъ къыфигъ отырер гум рехъы. Оредыр къызиухык в, негуш Гоу залым ч Гехем къяплъы, инеплъ егъ у фабек в игупшыс ехем апидзежьыгъ у къытщехъу.

Концертыр къэзыгъэбаигъэр ныбжь зэфэшъхьаф зиІэхэр артистхэм зэрядэІугъэхэр ары. КІэлэцІыкІумэ къэгъэгъэ Іэрамхэр аГыгъэу зэрэтлъэгъухэрэм тигъэгушхощтыгъ. Ахэр артист цІэрыІохэм къякІуалІэщтыгъэх, нэпэеплъ тхьапэхэм къафытетхэщтыгъэх.

Пчыхьэзэхахьэр къаухи, артистхэр пчэгум текІыжьыгъэх. Концертым еплъыгъэхэр Іэгу теохэзэ Александр Захаровыр икІэрыкІэу сценэм къытыращэжьыгъ. Артистхэр искусствэр зикІасэхэм апашъхьэ къызеуцожьхэм яконцерт падзэжьи, классикэм хэхьэгъэ произведениехэр къаІуагъэх.

Искусствэм ицІыфхэм тарихыр, культурэр къаІуатэ, щыІэныгъэм ухащэшъ, дунаим цІыфыр зыкІытетым урагъэгупшысэ. Шъопсэу, искусствэм ыпсэ зыгъэбэгъорэ артистър!

Сурэтым итыр: Урысыем и Театрэшхо иартистэу Александр Захаровыр.

<u>Гандбол.</u> <u>Суперлигэр</u>

«Динамэр», «Звездар» мыекъуапэ къэкіощтхэп

«Динамо» Волгоград— «Адыиф» Мыекъуапэ— 40:19. Чъэпыогъум и 19-м Волгоград щызэдешІагъэх. ТелефонкІэ къатыгъ. «Адыифыр» Мыекъуапэ «Динамэм» ыІукІэнэу щытыгъ. ЕшІэгъур тикъалэ чъэпыогъум и 20-м

щыІукІэнэу щытыгь. ЕшІэгьур тикьалэ чьэпыогьум и 20-м зэрэщыІэщтыр пэшІорыгьэшъэу «Адыгэ макьэм» къыхиу-тыгьагь. Урысыем гандболымкІэ ифедерацие мы мэфэ благьэхэм унашьоу щаштагьэм «Адыифым» льыплъэхэрэм гумэкІыгьуабэ къафихьыгь.

Волгоград икомандэу «Динамэр» Европэм и Кубок икъыдэхын зэрэхэлажьэрэм фэш І фэгъэк Іотэнхэр фаш Іыгъэх. «Динамэр» Мыекъуапэ къызык Іок Іэгогум уахьтэу щигъэк Іощтыр къегоощтэу, тренировкэу ыш Іыхэрэр зэщыкъощтхэу гандболымк Іэ Урысыем ипащэхэм алъыти, Волгоград зичэзыу еш Іэгъухэр щызэхащагъэх.

Европэм и Кубок къыдэзыхыгъэ «Звезда» Звенигород Мыекъуапэ къэкІонэу щытыгъ, ау «Адыифым» итренер шъхьаІзу Александр Реввэ къызэрэти-Іуагъэу, «Звездар» кІэлъэІуи, изичэзыу ешІэгъухэр Звенигород щызэхищэнхэу фитыныгъэ ратыгъ. ЗэрэхъурэмкІэ, «Динамэр», «Звездар» Мыекъуапэ щытлъэгъущтхэп. «Адыифыр» Волгоград ыуж Звенигород щешІэщт.

Хэта зыфызэхащэрэр?

Урысыем футболымкІэ икомандэу «Спартак» Москва Европэм и Кубок фэбанэу зыфежьэм, фэгъэкІотэн бащэ зэрэфашІыгьагьэм непэ тытегущыІэ. Ащ зэрарэу тигъэшІыгъэр шІэхэу «тфэпщыныжыштэп». «Спартак» Урысыем инароднэ командэу альытэзэ, къызыкІэльэІурэр фашІэштыгъ. Футболист дэгъухэр командэм зэраштэхэрэр ашІомэкІагъ. Апшъэрэ купым командэ бащэ хэтэу альыти, 16 къыхагъэнагъ.

Европэм ихэгъэгу зэнэкъокъухэм командэ 18 — 20 ахэлажьэ. Урысыешхом иапшъэрэ куп командэ 16 нахь зэрэхэмытым, ащ щыщэу 7-р Москва хэкум зэрием уезэгъы хъунэу щытэп. РФС-м ипащэхэм тиеплъык Іэхэр ят Іуагъэшъ, джэуапым тежэщт.

Гандболыри футболым игъогу тыращэнкІэ щынагъо щыІ. Суперлигэм командэ 12 хэтыщтыгъэр. Мылъкум, нэмыкІхэм атыралъхьэзэ команди 10 купым къыхэнагъэр. Спортыр зыфыщыІэр ар зикІасэхэм апаеу зэрэщытыр тиІэшъхьэтетмэ зыщагъэгъупшагъэуи плъытэ хъущт. Урысыем игандболисткэ анахь дэгъухэр Европэм изэнэкъокъухэм зэрахэлажьэхэрэм фэшІ Мыекъуапэ щытлъэгъунхэ тлъэкІыщтэп.

Тыгъуасэ «Адыифыр» ятІонэрэу «Динамэм» Волгоград щыІукІагъ.

<u>Баскетбол. Апшъэрэ</u> <u>купыр</u>

ЦЫХЬЭ ЗЫФЭПШІЫРЭР КЪЫОТЭЖЬЫ

«Динамо» Мыекъуапэ — «Липецк» Липецкэ хэку — 85:72 (22:13, 16:17, 22:22, 25:20).

Чъэпыогъум и 17-м Мыекъуапэ щызэдешІагъэх. «Динамо»: Барсуков —21, Пепеляев — 8, Иванов — 12, Долгополов — 14, Хьакъун — 8, Тыу — 5, Хмара — 14, Блэгъожъ — 0, Степанов — 3.

ХьакІэхэр дэеу ешІагъэхэу тІорэп, яамал къыхырэр зэІукІапІэм къыщагъэлъэгъуагъ. Бысымхэр ешІапІэми щыбысымыгъэх. Сергей Ивановымрэ Сергей Барсуковымрэ зэхэщэн Іофхэр дэгъоу зэрагъэцакІэхэрэм дакІоу, ягъусэ баскетболистхэр зылъащэщтыгъэх. ПсынкІзу гупшысэрэм, хэкІыпІэшІу щит лъапсэм къыщызыгъотырэм гъэхъагъэ ышІын зэрилъэкІыщтыр «Динамэм» ешІапІэм къыщигъэлъэгъуагъ. Андрей Долгополовымрэ Илья Хмарэрэ хъагъэм Іэгуаор зэрэрадзэрэми уеплъынкІэ гъэшІэгьоныгъэ.

«Динамо» — «Липецк» — 97:62 (25:10, 25:19, 17:19, 30:14). Чъэпыогъум и 18-м Мыекъуапэ щызэІукІагъэх. «Динамо»: Барсуков — 4, Хмара — 23, Иванов — 4, Долгополов — 14, Хьакъун — 20, Пепеляев — 7, Тыу — 19, Блэгьожъ — 2, Кубанский — 0, Степанов — 0, Мэрэтыкъу — 4.

Яmlонэрэ eшlэгъур

Апэрэ зэІукІэгьоу командэмэ зэдыряІагьэм ятІонэрэр ебгьапшэмэ, «Липецкэ» ущытхьунэу ешІагьэп. Анахь дэгьоу ешІэн зыльэкІыщт Андрей Ладик очкоуи 5 ныІэп ригьэкьугьэр, Михаил Филимоновым — 21-рэ, Евгений Янютиным — 13. «Динамэм» очкоуищ дзыгьохэр нахьышІоу ыгъэцэкІагьэх. Тыу Георгий — гьогогьуи 5, Илья Хмарэ — гьогогьуи 4, Хьакъунэ Руслъан — 3 хъурджанэм пэчыжьэхэу Іэгуаор радзагь. Г. Тыум хэпшІыкІэу иІэпэІэсэныгьэ хегьахьо.

— Хъурджанэм Іэгуаор непэ бэрэ исымыдзагъэми, Тыу Георгий, Хьакъунэ Руслъан яешІакІэ сигъэгушІуагъ, — къытиІуагъ «Динамэм» ибаскетболистэу Сергей Барсуковым. — «Динамэр» ауж къинэрэ командэмэ ахэтыштэп.

Алексей Пепеляевым, Мэрэтыкъо Тимур, Блэгъожъ Къэплъан, Тыу Георгий, Александр Степановым тренер шъхьа Зу Андрей Синельниковым цыхьэ афеш ы, еш ап зу къырегъахъэх. Цыхьэ зыфэпш Іырэр къыотэжьы зыхъук Зу, уегъэгуш Іо. Липецкэ икомандэ жыы к Зэтэу еш Іагъэп, тек Іоныгъэр тш Іуихьын зэримылъэк Іыщтыр зыдиш Іэжьыш тыгъэу тэлъытэ.

«Динамэм» мы илъэсым зэӀукӀэгьуи 4 иӀагьэр, ащ щыщэу 3-р къыхьыгъ. ШэкӀогъум и 7 — 8-м «Динамэр» къалэу Орел щешІэщт. Сурэтыр ешІэгьум къыщытырахыгъ.

НэкІубгъом итхэр зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.